

**Blandt slagsbrødre,
uægte børn og redelige
bønder og borgere**

Om anvendelsen af reviderede regnskaber

Erik Kann

Disposition

- Indledning, hvorfor nu reviderede regnskaber?
- Hvad er et revideret regnskab?
- Reviderede regnskaber som kilde, hvordan virker de?
- Eksempler på reviderede regnskaber

Disposition - 2

- Er der noget på AO?
- Hvordan finder man de reviderede regnskaber?
- Afslutning

Indledning

Hvorfor nu reviderede regnskaber?

V *Viktig kildegruppe*

O *Overset kildegruppe*

V *Vanskelig kildegruppe*

Hvad er et
revideret regnskab?

Tilskud - revision

Regnskab - revision

Ønske om at have
indblik i

Et regnskab som er
afleveret til en myndighed
med henblik på revision
eller gennemsyn

Offentlige myndigheder

Halvoffentlige

Private

Centrale myndigheder

Regionale myndigheder

Lokale myndigheder

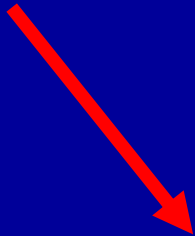
Reviderede
regnskaber som
kilde - hvordan
virker de?

Forudsætningen for at forstå det

Forstå nogle basale mekanismer ved
den måde, arkivalier opfører sig på

Arkivalier

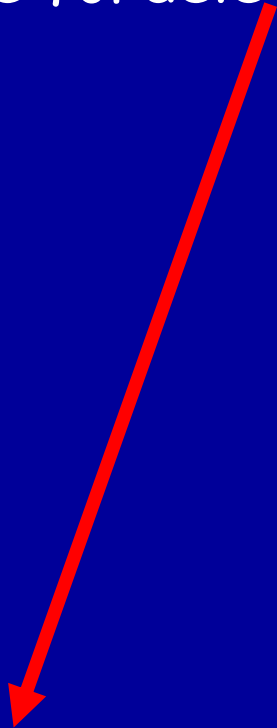
De er også resultat af et
administrativt liv

Eksempel

Kildens administrative
livsbane (OPHAV):

Forståelsen af ophavet giver
nogle klare fordele

Eksempel i forhold til regnskaber

Kassen

Alle posteringer hver dag

Bogholderi

Kladde - måned for måned
fordelt på kontohaver

Bogholderi

Endeligt regnskab årsbasis
MED BILAG ordnet herefter

Revision

Revideret regnskab
MED BILAG.
BILAGENE FORBLIVER HER

Vigtigt

Kildens informationer

Hvad er det, jeg gerne vil vide noget om?

Men du skal også
overveje

Kildens værdi

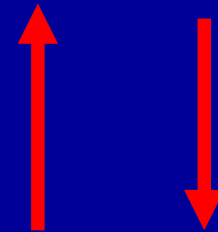
Hvor er den mest
"pålidelige" information?

Kladde

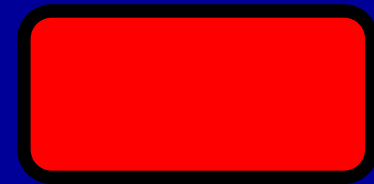
Regnskab

Revideret
regnskab

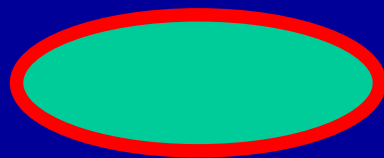
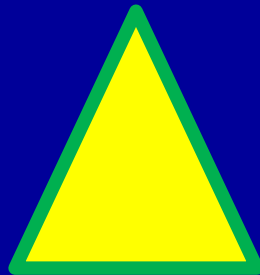
Kladde

Forståelsen af den adm. livsbane giver mulighed for

Udnyttelse af det
administrative hierarki

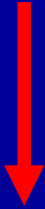

Fattigforordningen 1803 - landet

Sognefattigkommissionen eller Fattigkommissionen

Præsten (formand)

Fattigkommissionen fører regnskab

Regnskab og bilag sendes til

Amts fattigdirektionen

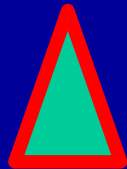

Sender regnskabet tilbage men
BEHOLDER BILAGENE

Eksempel

Administrationen af
fattigvæsenet efter 1803

Amtsfattigdirektionen

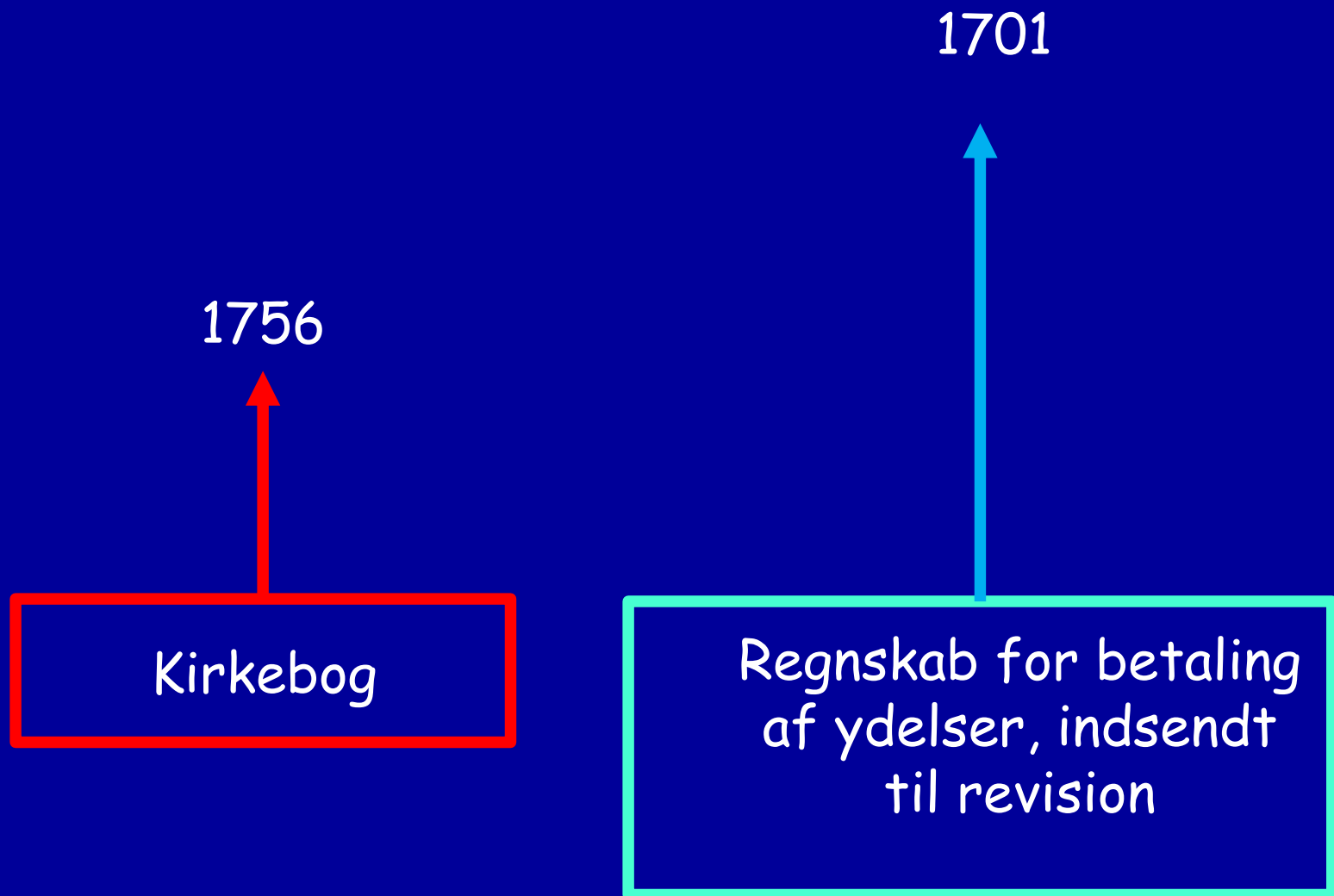

B
i
l
a
g

?

Sognefattigkommissionen

Det reviderede regnskab erstatter tabt information

Reviderede kirkeregnskaber

Altså

Et revideret regnskab har en administrativ livsbane

Fra den myndighed der skal

REVIDERES

til den myndighed, der

REVIDERER

FORDELE

Det giver os mulighed for at
vurdere kildernes værdi bedre

Udnytte kendskabet til det
administrative hierarki

Eksempler

En af mine aner

Slagelse Kloster og Hospital

En anden af mine aner

Vartov

Statuskilder

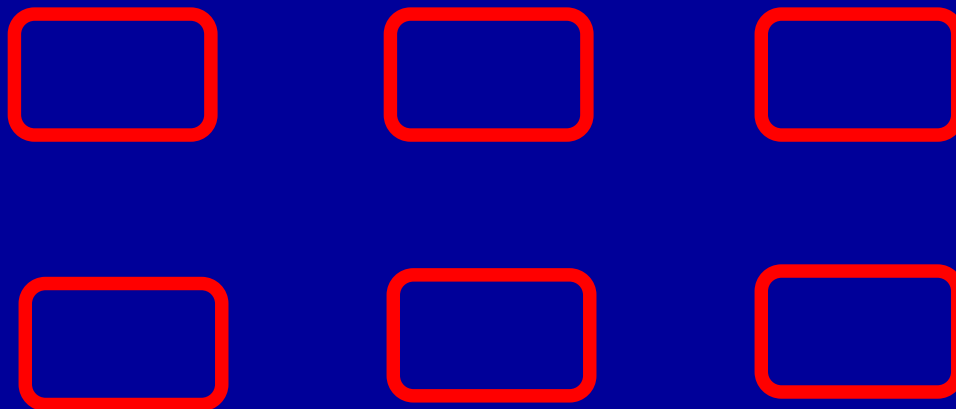
Begivenhedskilder

Fra 1660 - ca. 1970

Amtsstuer

- Amtsskriver
- Amtsforvaltere

Lokale statslige skatteopkrævningskontorer

Reviderede amtsstuereregnskaber

Amtsregnskaber
(amtsstuereregnskaber)

Købstadsregnskaber
(byfogedregnskaber)

Københavnske reviderede
regnskaber

JORDEBOGSREGNSKABER

KONTRIBUTIONSREGNSKABER

FAMILIE-, FOLKE- OG
KONSUMPTIONSREGNSKABER

EKSTRASKATTER

Kontributionsregnskab (bidrag)

Hovedregnskabet

Mange ting kan komme ind under
dette

Først og fremmest

Regnskaber for betalte
matrikel/kornskatter

Årligt helt tilbage fra
1670/80

Familie-, folke- og konsumtionsskatter

Ikke hartkornsskatter

- Folkeskatten 23/11 1671: Betales af alle som er i tjeneste hos andre (med aldersgrænser) – betales af husbonden
- Familieskatten 1/2 1672: Betales af alle landboere, der IKKE tilhørte landalmuen og som ikke betalte kontribution bortfalder 1813

Ikke hartkornsskatter

- Indersteskatte: (hører sammen med Folkeskatte nov. 1671):
Betales af alle der var dygtige at antage gårde og huse men som ikke gjorde det
- Ophører 1813

Ekstraskatter

Forordningen 7/11 1711 om kvæg- og hesteskat

XXVIII. Forordning
Om Kog- og Heste- Skat udi Danmarck.
Friderich den Fierde, af Guds Naade, Konge til Danmark
og Norge, ic. Giore alle vitterligt, at som Vi ingenlun-
de paatviler enhver af Vores Kiære og troe Undersaatter nok,
som rættfindig skal ville skionne og eftertænke, at nærværende
Tiders Tilstand ikke andet medføre eller vil tillade, end jo
Krigen til Lands og Vands, derved en erønkelig Fred at er-
holde, maa fortsættes, og at dertil anseelige Penge-Midler vil
udfordres; Men som de hidindtil allernaadigst paabudne Skat-
ter ikke findes tilstrækkelige, saa ere Vi nu til Vores Kiære og troe
Undersaatters Børn og Forsvar imod Vores og deres Fiender,
høyligen forarsaget efterskrevne Kog- og Heste- Skat at vaa-
byde og befale, som Vi hermed allernaadigst byde og befale;
at 1. Alle Civil-Betiente, som i Rangen ere, skulle betale efter-
næstfølgende trende Classer.

1. Classe.	
Vores Geheime Raad og andre Raad indtil Justitz-Raad in- clusive og de med dennem Rang have, for deres egne Per- soner	48 Rigsdlr.
For deres Hustruer	32 Rigsdlr.
	For

Opremsningerne af de,
der er undtaget:
Bønder den gemene
Almue.....

Forordninger fra 1711 til 1712. 111

Tienere svarer enhver efter deres Stand og Condition efter For-
ordningens Classer, indtil Ritmestere og Capitainer inclusive,
men de øvrige fra Lieutenanter og til Gemeene inclusive, alde-
les for sig, Hustruer og Børn at forskaanes; Men har nogen
af Lieutenanter og andre deslige Ober-Officerer deres Hustruer,
Tieneste-Tiunde, da svares for enhver og kortes udi deres Pen,
som efter den 3die Articul i Rigsdlr.

2. Alle Vores egne og ved Vores Kongelige Hof befindende
de Pager, Laqvejer, Trompettere, Staldbetiente og Stald-
folk som bærer Liverie, for deres egne Personer som sædvanli-
gen maa være befriede, men af deres Hustruer, Børn og Tiun-
de svares efter Forordningens Indhold.

3. Bønder og den gemeene Almue, som ej haver Herlighe-
de, til de paaboende Gaarde efter den 7de Articuls Formelding,
Substituter og Klokkere paa Landet, Gadehuus-Mænd, som
alleene have en Koe, og de Huusmænd, som ere fattige, og dog
kunde lade sig bruge ved et eller andet Stæd for Vange-Vogter,
med deres Hustruer, Børn, Tieneste-Karle, Dreng og Piger,
samt Indester, som ej bruger Haandværk.

4. De enrøullerede Ryttere, Dragoner, Soldater og
Baadsfolk, Gadehuus-Mænd, som hverken have Heste eller
Kior, ej heller bruger Haandværk, med deres Hustruer og Børn.

5. Huus- og andre Forarmede, som ikke kand fortjene de-
res Brød formedelsst deres store Armod og høye Alderdom, hvilke
dog bag i Mandtallerne skal opføres, paa det deres Bilskaar af
Maagistraten paa et hvert Stæd kand vorde undersøgt, og af
Stift-Umbtmændene attesteres paa enhver Kiebstæds Mandtal,
at det saaledes rigtig forholder.

Ekstraskatterne 1743 og 1762

Særlig vigtige

1743

Alfabetisk register for land, købstæder og
København

1762

Alfabetisk register for København

Begge registre er på AO

Præstemandtaller

Fortegnelse
paa Indsidderne i Bircherøds Sogn
paa den Tid som indskrives
Den 1. Januar 1699

Bircherød.

Ole Bircherød og Kv.

Mortén Olfen og Kv.

Peter Olfen og Kv. *Gl. Huus*

Jens Langeland og Kv. *Arme*

Jens Olfen og Kv.

Jens Jørgen Løft og Kv.

Jens Jørgen Løft og Kv. *Lide Armod for Ladheds Skyld*

Jens Bircherød og Kv.

Peter Bircherød og Kv.

Fortegnelse paa Indsidderne
udj Bircherøds Sogn Folke
Skatten anrørende 1. Januar
1699

Gl. Huus
Arme

Lide Armod for Ladheds
Skyld

Reviderede regnskaber
skiftedesignationer

Blanketregnskaber

Danske Kancelli
1800-1848

Justitsministeriet
1848- 1948

Også andre
arkivprovenienser

Kancelliet

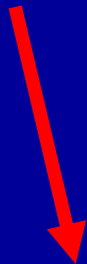
Amtmanden

Ad mandatum - bevilling

Gebyr

EKSEMPLER

Tilladelse til at sidde i
uskiftet bo med umyndige
fællesbørn

Indtil 1800: Danske Kancelli

Efter 1800: Amtmændene

Eksempel

Tilladelse til at sidde i
uskiftet bo med umyndige
særkuldsbørn

Indtil 1827:
Danske Kancelli

Efter 1827:
Amtmændene

Efter 1874: De lokale skifteretter

Kancelliet sender blanketterne, der lyder på "Kongens navn"

Amtet laver det administrative arbejde

Bevilling udstedes i Kongens navn
Amtet opkræver gebyret for at
udstede bevillingen

Regnskab OG BILAG returneres
til ministeriet

Gruppen Blanketregnskaber opstår

Begravelsesbreve

Bevillinger til udstedelse af proklama

Vielsesbreve

Bevillinger til at hensesidde i uskiftet bo

Konfirmationer på visse testamenter

Mydighedsbevillinger

Bevillinger til skilsmisse og separation

M.fl.

Til 1869 er indgangen
Ekstraktprotokollerne

Efter 1869: Selve regnskaberne

Er der noget på
AO?

Derfor

Vi bør
anvende
DAISY til
søgning og
IKKE AO

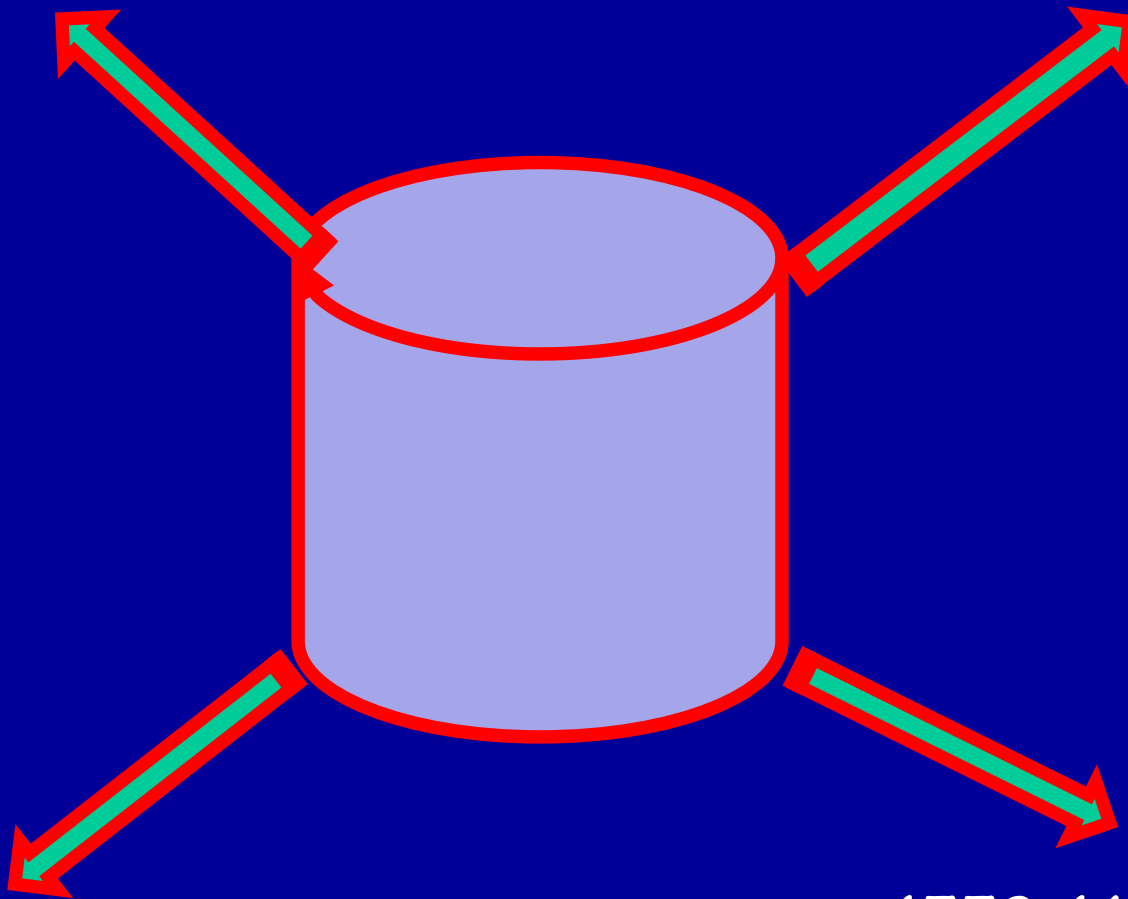
Hvordan finder man de reviderede regnskaber?

Regnskaber / Reviderede regnskaber

Efter 1848

Indtil 1559

1660-1848

1559-1660

1792	1811	Den Kongelige Fødsels- og Plejestiftelse	<u>Plejebeviser for børn, udstedte af Opfostringsstiftelsen og Fødselsstiftelsen (returnerede ved konfirmationen)</u>
1864	1870	Frederiks Tyske Kirke, Kirkekollegium	<u>Indsamlinger til Det kgl. Opfostringshus</u>
1895	1970	Hagerup, Paul Eiler Hans Nannestad	<u>Materiale vedr. Det Kgl. Opfostringshus</u>
1808	1817	Hjerm-Ginding Herredsfoged	<u>Resolutioner m.m. angående opfostringsbidrag til uægte fødte børn</u>
1821	1836	Odense Amt	<u>Journal over resolutioner ang. opfostringshjælp til uægte børn</u>
1785	1801	Rentekammeret Danske Afdeling, 2. Revisionskontor	<u>Journal vedk. Opfostringsstiftelsen for nyfødte børn og Gisselfeld jomfrukloster</u>
1785	1801	Rentekammeret Danske Afdeling, 2. Revisionskontor	<u>Kopibog vedk. Opfostringsstiftelsen for nyfødte børn og Gisselfeld jomfrukloster</u>
1785	1801	Rentekammeret Danske Afdeling, 2. Revisionskontor	<u>Register til journal vedk. Opfostringsstiftelsen for nyfødte børn og Gisselfeld jomfrukloster</u>
1785	1801	Rentekammeret Danske Afdeling, 2. Revisionskontor	<u>Register til kopibog vedk. Opfostringsstiftelsen for nyfødte børn og Gisselfeld jomfrukloster</u>
1775	1777	Rentekammeret Danske Afdeling, Københavnske Renteskriverkontor	<u>Kommissionen af 4. maj 1775 til at forfatte en plan til indretning og drift af lærredsfabrikken og uldmanufakturet på Opfostringshuset, dens dokumenter</u>
1781	1800	Reviderede Regnskaber, Fattig- og Forsørgelsesanstalter m.v.	<u>Opfostringshuset</u>
1802	1827	Skamstrup-Frydendal Pastorat	<u>Protokol over børn fra den kongelige opfostringsstiftelse</u>
1802	1827	Skamstrup-Frydendal Pastorat	<u>Protokol over børn fra den kongelige opfostringsstiftelse i København</u>
1827	1852	Vejle Amt	<u>Indkomne breve, Skilsmisse, hor, lejemål og opfostringshjælp</u>
1796	1805	Vejle Amt	<u>Indkomne breve, Ægteskab, skilsmissesager, hor, lejemål og opfostringshjælp</u>

Vi har altså

- Arkivalier fra Opfostringshuset
- Reviderede regnskaber fra Opfostringshuset

Nødvendigt spørgsmål

Hvilke arkivalier hvor og hvordan/Administrative løbebane?

Altså

Man kan søge i DAISY på
"Reviderede Regnskaber"

Afslutning

Kan man da slet ikke
komme ud for, at man
ikke finder noget???

JO

Damhus Bommen, foto fra omkring 1900

Nu håber jeg,
at I selv tør

Der kræves ofte, at man læser lidt om
det administrative

af $\frac{8}{11}$ 1814) forandret saaledes, at Hosp. af alle Indtægter, „Fællesfonden“, efter Fradrag af Fællesudgifterne til Administration m. m. oppebar $\frac{5}{9}$ og Skolen eller, efter at denne var bleven ophævet if. Lov af $\frac{14}{4}$ 1852, den alm. Skolefond $\frac{1}{10}$, ligesom ogsaa Udgifterne vedr. Fællesfonden udredes efter samme Forhold. Hospitalslemmernes Antal, der 1743 var forøget til 55 og 1751 til 57, blev 1752 ansat til 60, 1776 til 100, 1849 til 120 og $\frac{1}{5}$ 1883 til 126; $\frac{5}{9}$ 1914 blev det fastsat til 100. Stiftelsen optager Ægtefolk og enlige Kvinder fra Sjæll. Stift (kun undtagelsesvis under 60 Aar); de fleste hører til Borger- og Haandværkerstanden; Fundatsen indeholder ingen Bestemmelse om, hvormange der skal være af hver Klasse. Oprindl. fik Beboerne Naturalforplejning; men denne Forsørgelsesmaade var allerede ophørt 1751, og nu faar de foruden fri Bolig, Lys, Varme, Vask, Medicin og Læge-

Trap:

Detaljer vedrørende det organisatoriske samvær
med Slagelse Latinskole... Fællesfonden og
fordelingen af alle indtægter

Fællesfonden

En lille Nisse rejste

Ås CARL STENDERS KUNSTFORLAG